

Szlovákia

Utolsó frissítés dátuma: 2021.09.20.

Fertőzöttség állapota

Koronavírus helyzet Szlovákiában

	Száma	Növekmény
Mintavétel	3 504 199	1 981
Pozitív minták	402 922	114
Elhunytak	12 573	4
Kórházi ellátásban részesülők	389	13
Első oltással beoltott személyek száma	2 420 272	249
Második oltással beoltott személyek száma	2 294 923	347

Szlovákiában az elmúlt időszakban jelentősen növekedett a koronavírussal fertőzöttek száma. Emelkedik a beoltottak száma is a kórházakban. Járványügyi szakértők szerint Szlovákia jelenleg azon országok csoportjába tartozik, ahol a leggyorsabban emelkedik a fertőzöttek száma. A Közegészségügyi Hivatal által legutóbb megvizsgált szennyvízminták mindegyikében jelen volt az RNA vírus.

A **COVID-automata** szerint 2021. szeptember 20-tól három járás kerül bordó besorolásba. A Bártfai járás már péntektől bordó. Piros besorolást 27 járás kapott, narancssárga besorolásban 44 járás van, míg zöld besorolást csupán négy járásnak ítéltek meg. A bordó járásokban este 21.00 órától reggel 05.00 óráig kijárási tilalom van érvényben. Ezekben a járásokban ismét bevezetik az idősek vásárlási sávját, emellett már kültéren is kötelező lesz a maszkviselet. Beltéren FFP2-maszk viselete szükséges, kültéren elegendő az egyszerű szájmaszk. Szlovákiában az intézkedések, illetve a korlátozások a **Covid-automata** szerint az egyes járások kockázati besorolásnak megfelelően kerülnek meghatározásra. A legnagyobb, 4-es kockázatúak a bordó járások, 3-as kockázatú kategóriába tartoznak a piros színű járások, 2-es kockázatúak a narancssárga járások, legkisebb, 1-es kockázatúak a zöld járások. Az erre vonatkozó részletes tájékoztatás az alábbi honlapon található: korona.gov.sk

Szlovákia területére teszt-és karantén-kötelezettség nélkül csak a teljesen beoltott személyek léphetnek be. A belépésnél Szlovákia a magyar oltási igazolást (védeltségi igazolvány plusz szlovák, cseh, vagy angol nyelvű oltási igazolás), illetve a Covid igazolványt fogadja el. A Pfizer/Astra/Moderna/Janssen oltóanyagok mellett elfogadják a Sinopharm, valamint az Sputnik vakcinával való oltást is. Az Egészségügyi Minisztérium meghatározta azt is, hogy **ki számít védettnek**. Ezek közé tartoznak azok a személyek, akik már megkapták az oltás második adagját, és a vakcina beadatása után eltelt 14 nap (a Johnson&Johnson készítményénél az első és egyetlen dózis után kell eltelt 21 napnak), de nem több mint 12 hónap. Védettek továbbá azok, akik az utóbbi 180 napban átestek a megbetegedésen, megkapták az oltás első dózisát, és már eltelt 14 nap, de nem több mint 12 hónap.

2021. szeptember 20-tól enyhülnek a **szlovákiai határátkelőkön alkalmazott intézkedések**: a korábban bevezetett skála szerinti zöld fázisba kerül az ország, amelynek értelmében a határátkelőkön már csak véletlenszerű ellenőrzésekre kell számítani.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Lakossági korlátozások

Egyes kivételektől eltekintve (nemzetközi árufuvarozás, tranzit) **mindenkinek kötelező a határon történő belépést megelőzően regisztrálnia magát** a <http://korona.gov.sk/ehranica> honlapon. A légi úton érkezőknek további formanyomtatványt is ki kell tölteniük: <https://www.mindop.sk/covid/>. Amennyiben valakinek COVID-19-re utaló tünetei jelentkeznek, köteles bejelenteni azt a tartózkodása szerint illetékes orvosnál. Szlovákiában az **üzleti célú beutazások** nem képeznek kivételt.

Tranzitálás személygépkocsival meghatározott tranzitútvonalak mentén történhet, megállás nélkül, legfeljebb nyolc órán belül. Az utazás tankolás céljából megszakítható.

Az egyes országokra vonatkozó határátlépési szabályokat a Kül-és Európai Ügyek Minisztériumának honlapja tartalmazza:

- <https://www.mzv.sk/cestovanie/covid19/obmedzenia-na-hraniciach>

Gazdasági korlátozások

A járványügyi helyzet pozitív alakulása alapján 2021. május 15-től megszűnt az **országos vészhelyzet**. A koronavírus-járvány miatt életbe lépett vészhelyzet tavaly október óta volt érvényben. A 2020. március 12-én kihirdetett **rendkívüli helyzet** a vészhelyzet megszűnése után is érvényben marad. Ezzel párhuzamosan a Parlament elfogadta a gazdasági mobilizációról szóló törvény módosítását, ami lehetővé teszi, hogy a gazdasági mobilizációval összefüggő intézkedések nemcsak vészhelyzet vagy szükségállapot, hanem rendkívüli helyzet esetén is bevezethetők.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Az Egészségügyi Minisztérium 2020. július 20-ai határozata megtiltja a gyógyszer-regisztrációval, gyógyszer-nagykereskedelemmel és meghatározott gyógyszerek szállítására engedéllyel rendelkező szervezetek számára a tárgyi rendeletben szereplő gyógyszerek (paracetamol, ibuprofen, szalicilsav tartalmú, nem vényköteles készítmények, valamint nem regisztrált, terápiás céllal engedélyezett, meghatározott hatóanyagot tartalmazó - ATCJ05 vírusellenes szer, hidroklorikum, klorikum - gyógyszerek) EU-n kívüli exportját.

A koronavírus vakcinák EU országokon kívüli exportja engedélyköteles.

Logisztika és szállítmányozás állapota

Közúti, vasúti, légi és tengeri szállítmányozás

A közúti, valamint a vasúti személy-és teherszállítás belföldi, nemzetközi és tranzit viszonylatban korlátozásmentes. A Szlovák Vasúttársaság (ZSSK) az összes nemzetközi járatát újraindította. A beutazás feltételei alól kivételt képeznek az alábbiak: teherjárművek és autóbuszok vezetői, személyzete, pilóták, repülőgép és hajó személyzete, mozdonyvezetők, jegykezelők, vasúti közlekedést kiszolgáló személyzet tagjai, amennyiben hivatalból lépik át a határt, ill. teherjárművek és autóbuszok vezetői, repülőgépek személyzete.

Nagyobb árulogisztikai központok (kikötők, repterek) helyzete

A kikötők és logisztikai központok teherfuvarozási tevékenysége nem korlátozott. A személyforgalomnál az egyes országok kockázati besorolása alapján a lakosságra vonatkozó korlátozások hatályosak.

Gazdasági kilátások

Szlovákia gazdasága a második negyedévben **9,6%-kal bővült**, ami az elmúlt 13 év legjobb eredménye. Ez várható volt a 2020 második negyedéves 10,9%-os visszaesés után. A növekedés motorja főleg a belföldi kereslet volt. Ez elsősorban a lockdown alatt felhalmozódó lakossági megtakarításokra épült. A gazdaság teljesítménye éves összehasonlításban az ágazatok nagy részében emelkedett, de a járvány előtti szint eléréséhez még így is 2,3% hiányzott.

A **költségvetési hiány** 2021-ben várhatóan eléri a GDP 8,8%-át, ami 1,4%-ponttal magasabb a jóváhagyott költségvetésnél. Az eddig folyamatosan emelkedő **államadósság** év végére a GDP 62,7%-ára nőhet.

Az autógyártás fellendülésének köszönhetően a **külkereskedelem** elérte, sőt túlszárnyalta a válság előtti szintet. 2021 első félévében az előző év azonos időszakához viszonyítva az export 29,4%-kal, az import 25,2%-kal emelkedett. A 2021. évi export 19%-kal, az import 18,7%-kal haladta meg a járvány előtti, 2019-es szintet.

Ezzel párhuzamosan a második negyedévben 10,5%-kal 1.202 euróra emelkedett a **bruttó átlagbér**. Ez az elmúlt 16 év legnagyobb mértékű növekedése. A bérnövekedést elsősorban az ipar, egészségügy és a szociális ellátás generálta. Legmagasabb béreket a pénzügyi szférában, míg legalacsonyabbakat a szálláshely-és étkeztetési szolgáltatások területén regisztrálták. Ehhez hozzájárult az is, hogy az elmúlt év azonos időszakában - Szlovákia történetében először - csökkent az átlagbér.

A munkahelyvédelmi intézkedéseknek köszönhetően stabilizálódott a szlovák munkaerőpiac. Júniusban 7,76%-ra csökkent a **munkanélküliség**, ami ebben az évben a legjobb eredmény. A legalacsonyabb Pozsony (Bratislava) megyében (5,01%), a legmagasabb pedig Eperjes (Prešov) megyében (11,89%) volt.

2021 augusztusában az év eleje óta folyamatosan emelkedő **infláció** 3,8%-ra tovább nőtt. 2012. október óta ez a legmagasabb infláció. Ezt elsősorban lakásszolgáltatás területén, főleg azoknál a tételeknél, amelyek árát az építőanyagok árnövekedése érintette, valamint az élelmiszereknél bekövetkezett áremelkedés generálta.

A **GDP 2021-ben** 4,6%-kal nőhet. A **gazdaság további növekedése** szempontjából a legnagyobb kockázatot a járvány további erősödése jelentheti. A lakosság, különösen a hatvan év feletiek átoltottsága rendkívül alacsony.

A **GDP növekedésnél** a továbbiakban is elsősorban a **belföldi kereslet** lesz a meghatározó. Ennek hatását erősítheti a növekvő **foglalkoztatottság** és az **emelkedő bérek**. A lakossági fogyasztást azonban gyengítheti a járvány további terjedése, valamint a költségek, elsősorban energia árak növekedése. Erősítheti viszont a növekedést a lazább költségvetési politika, mivel

a kormány egyelőre nem készül a közkiadások konszolidációjára. A jövő évi gazdasági növekedést pozitívan befolyásolhatják az **uniós források** által generál beruházások. Szlovákia 6,3 milliárd euró vissza nem térítendő támogatásra jogosult a helyreállítási alapból. Az előfinanszírozás keretén belül már az idén 800 millió eurós forráshoz juthat.

A koronavírus-járvány rendkívül érzékenyen érintette a **szlovák mezőgazdaságot és élelmiszeripart**. Az import logisztikai problémái ellenére a szlovák termékek értékesítése minimális mértékben emelkedet, az élelmiszer-önellátás szintje gyakorlatilag változatlan, a hazai termékek részaránya a kereskedelmi egységek pultjain 39,9%. Az élelmiszerpiac 80%-a a négy áruházlánc (Tesco, Lidl-Kaufland, Billa, Jednota) kezében van.

A koronavírus-járvány átalakította a korábbi értékesítési láncokat: míg 2019-ben az élelmiszerek 23,5%-át vásárolták on-line értékesítés keretén belül, addig 2020-ban ez a szám már 37%-ra emelkedett. Egy bevásárlás átlagos értéke elérte a 45 eurót. A szállítások stabilizálódásával a zöldség, cukor, csokoládé, tojás, tej és tejtermékek, halak esetében az árak csökkenése tapasztalható. Emelkedett viszont sertés-és a marhahús ára.

A legnagyobb károkat a vendéglátásban, idegenforgalomban regisztrálták. Általános helyzet, hogy a szállodák csak fél üzemmel működnek. Ebben az évben ezért valószínűleg 50 százalékkal is visszaeshet a szállodákban eltöltött éjszakák száma a járvány előtti helyzethez képest. A nyáron a járvány miatt idén kevesebb külföldi turista látogatott Szlovákiába, de akik eljöttek, többet költöttek itt. Nyáron bankkártyával 47 millió eurót költöttek el Szlovákia-szerte, hasonló összeget, mint tavaly. Ugyancsak nagyobb mértékben költek a belföldi turisták is.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

- **Bérkompenzáció** a munkaadóknak (beleértve az önálló jövedelemszerző tevékenységet folytató munkaadókat is) a bruttó bér 80%-áig, maximum 880, illetve 1100 euró.
- **Általány hozzájárulás** az önálló jövedelemszerző tevékenységet folytatóknak, akiknek csökkent az árbevétele, vagy be kellett zárni az üzemét. A hozzájárulás mértéke az árbevétel csökkenés függvényében változik: 180-540 euró 20-80 százalék és annál nagyobb bevételcsökkenés esetén.
- **Munkaadók** (beleértve az önálló jövedelemszerző tevékenységet folytatókat is) **munkahelymegőrző bértámogatása egy munkavállalóra** a bruttó bér 80%-áig, maximum 880 euró.
- **Vállalkozói bevétel nélkül maradt**, önálló jövedelemszerző tevékenységet folytatók és egyszemélyes kft.-k támogatása havi 210 euró értékben.
- **Rendkívüli támogatás a szociális foglalkoztatók dolgozói** részére, amelynek maximális összeg 676 euró teljes foglalkoztatás, 338 euró részfoglalkoztatás esetén.
- **Turisztikai vállalkozások támogatása** 40%-nál nagyobb forgalomcsökkenés esetén, a 2019. évi forgalom 1,44-10 százaléka erejéig, a 2019. évi forgalomcsökkenés függvényében.
- **Támogatás a kultúra területén működő non-profit szervezetek** számára 2000-50000 euró között, külön kérvény alapján
- **A kulturális és kreatív ipar területen vállalkozók támogatása** 4000, illetve 6000 euróval külön kérvény alapján. A műszaki és kiszolgáló szakmákban 3780 euró.

- **Bérleti díj kompenzáció** a nehéz helyzetbe került vállalkozók és jogi személyek számára a zárva tartás időszakára, külön kérvény alapján.
- **Az egészségügyi állapotuk miatt karanténba került személyek táppénze** az első naptól kezdve a napi beralap 55 százaléka.
- **Ápolási segély** a koronavírus járvánnyal összefüggő beteg gondozására a nettó bér 70 százalékáig.
- A lakosság, egyéni vállalkozók és kkv-k számára 1-9 havi moratórium a **lakáshitelek és hitelek törlesztésénél**.
- **Autóbusz közlekedési vállalatok speciális támogatása** autóbuszonként havi 1000-2400 euróval, vagy az előző évhez viszonyított veszteség 80%-a.
- **Kedvező kamatozású hitelek**, illetve bankgarancia nyújtása a kis- és középvállalkozások számára a Szlovák Garancia és Fejlesztési Bankon, illetve a szlovák Eximbankon keresztül, 350 ezer, illetve 500 ezer euró értékben.
- Slovak Investment Holding „**SIH antikورونا záruka**” elnevezésű pénzügyi konstrukciója a pénzintézetek számára lehetővé teszi a kis- és középvállalkozások részére kedvező kamatozású áthidaló hitel nyújtását 2 millió euró értékben.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

Autóipar

- Komoly kockázatot, kiszolgáltatott helyzetet jelent, hogy az **exportorientált szlovák gazdaság gyakorlatilag az autógyártásra épül**, amelynek újraindulása a nemzetközi piacokon egyre nagyobb problémát jelent. Az anyagihiány, drága szállítás, logisztikai problémák egyre jobban fékezik az ágazat nemzetközi piaci aktivitásának növekedését, ami mindjobban begyűrűzik az országba.
- Növekedési potenciált jelent viszont a Volkswagen 1 milliárd eurós beruházása Pozsonyban. A tervek szerint ennek része a Volkswagen Passat és a Škoda Superb új modelljeinek gyártása, a Škoda Karoq összeszerelése. A nagyszombati Stellantis (korábban PSA) gyár jövője ugyancsak egy új modell gyártásának beindításától függ. A Jaguar Land Rovernél elindul a Defender ötajtós változatának gyártása. A Nyitra melletti gyár új modellek bevezetését is tervezi, a Discovery és Defender hibrid hajtású változatát, amelyet várhatóan kiegészít az akkumulátorgyártás is.

Élelmiszeripar

- A járvány alatt a legnagyobb forgalomnövekedést a Wood&Company adatai szerint 2020-ban a mezőgazdasági alapanyagokkal és élő állatokkal kereskedők könyvelhették el, amelyeknek csaknem 17%-kal nőttek a bevételeik az előző évhez viszonyítva. Második helyen a nagykereskedelem áll több mint 9%-kal. A szuper- és hipermarketek bevételei 5%-kal nőttek.
- A koronavírus-járvány ellenére sem emelkedett számottevően a szlovák termékek részaránya az üzletek pultjain, továbbra sem éri el a 40%-ot. Bizonyos termékeknél, mint az olajok és tészták jelentősen csökkentek a szállítások.
- A korlátozások feloldásával a forgalmazók, kis-és nagykereskedők esetében az új beszerzések újraindításával lehet számolni, mivel a home office és a kijárási tilalom

miatt a cégek eddig nem kezdeményeztek új vásárlásokat, különösen külföldi szállítóval.

- A határok nyitásával a bevásárló turizmus ismételt újraéledésével lehet számolni Magyarországon északi régiókban.
- 2021-ben a vártnál alacsonyabb termés várható gabonából, burgonyából, kukoricából, cukorrépából. Kedvezőbb eredmény valószínűsíthető viszont a napraforgónál, szójánál, burgonyánál. A komoly fagyok jelentős visszaesést eredményeztek a gyümölcsstermesztésben.

Egészségipar

- Az **egészségügyi termékek** fejlesztése és a biztonságos ellátás érdekében a válság idején a hazai igényeket elsősorban szlovák gyártásból, illetve új termelő kapacitások (textil és fémzűrős maszkok, fertőtlenítő szerek, lélegeztetőgépek) beindításából elégítették ki. Az önellátás szintjének növelése érdekében új fejlesztésekbe kezdtek (lélegeztetőgépek, oltóanyaggyártás, proteingyártás, orvosi eszközök gyártása).
- Egyre növekvő kereslet tapasztalható a generikus készítmények iránt.
- A normál egészségügyi ellátás beindításából adódó keresletnövekedés új üzleti lehetőségeket generál az egészségügyi termékek piacán.
- Az egészségügy termékek és berendezések beszerzésénél visszaálltak a közbeszerzésre.
- A helyreállítási alap forrásai új kapacitásokat kiépítő, illetve bővítő beruházásokat generálhatnak az egészségipar területén. Az egészségügy támogatására a kormány 1,2 milliárd euró értékű támogatást szán az alábbi területeken: modern kórházhálózat kialakítása új kórházak építésével, a régiók felújításával, a berendezések modernizálásával, új intézmények építése, anyagi-műszaki felszerelése, diagnosztikai eszközök modernizálása a lelki gondozás területén, új szociális és gondozó központok építése, a régiók bővítése és modernizálása.

Vegyipar

- A járvány alatt 3,1%-kal emelkedett vegyipar, 1,8%-kal pedig a gyógyszeripar bevétele.
- Piaci rés a minőségi kozmetikumok, háztartás-vegyipari termékek területén található, különös tekintettel a speciális fertőtlenítő szerekre.

Védelmi ipar

- A hazai **biztonsági és védelemi ipar** fejlesztésére a honvédelmi tárca programot indít annak érdekében, hogy a szlovák fegyveres erők beszerzését és folyamatos felújítását a szlovák gyártóktól biztosítsák, illetve külföldi beszerzés esetén szlovák technológiai transzferrel maximalizálják a hazai beszállítások részarányát.

Elérhető nemzetközi tenderek

- A közbeszerzési pályázatokról folyamatos tájékoztatást ad a Közbeszerzési Hivatal értesítője, amely elektronikus formában elérhető a hivatal honlapján (<https://www.uvo.gov.sk/vestnik-590.html>)
- Az Állami Tartalékgazdálkodási Intézetnél lehetőség van a cégek által ajánlott termékek megadott formanyomtatványon történő beküldésére.
- (<http://www.reserves.gov.sk/index.php/ponuky/>)